Къардэнгъущ1 Зырамыку илъэс 90 ирокъу

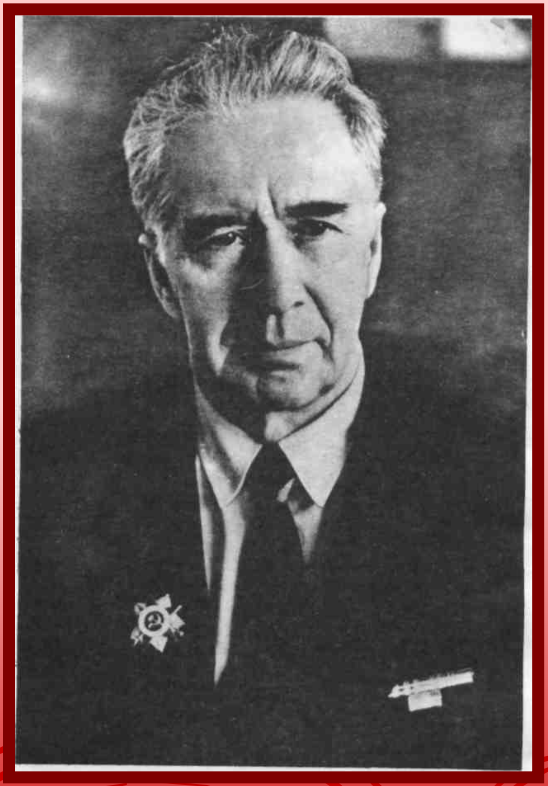

Къардэнгъущ1ым и батырыбжьэ 10.01.1918гъ.

Мы гъэм
Къардэнгъущ1 Зырамыку
и ныбжьыр
илъэс 90 ирокъу

ЩIым хэхуа жылэр къокI…

Псыгуэнсум и ц1эр дахэк1э зыгъэ1уам ящыщщ Къардэнгъущ1 Зырамыку.

1918 гъэм январым и 10 махуэм къалъхуащ, ауэ илъэс ныкъуэ мыхъуа щ1ык1э и адэр, илъэс 11 иримыкъуа щ1ык1э и анэр ф1эк1уэдащ.

Зырамыку адэ-анэншэу къэна щхьэк1э зеиншэ хъуакъым – и шынэхъыжь Мурид зришал1эри ип1ыжащ, гъуэгу захуэми тригъэуващ.

Талант щэджащэ!

Ауэ сытми уегупсысыну, уи нэгу къыщ1эбгъэхьэну, зэбгъэзэхуэну урикъуни, классиибл ф1эк1а къэзэымыуха Псыгуэнсу къуажэм къыдэхъук1а щ1алэ ц1ык1ур Мэзкуу Лунэчарскэм и ц1эр зезыхьэ ГИТИС-м и студент зэрыхъуам.

Сталиным и стипендие кърату еджащ. А лъэхъэнэм щыгъуэщ Къардэнгъущ1ым япэ адыгэ драмэ «Къанщобийрэ Гуащэгъагъэрэ» щитхари.

ГИТИС-р диплом плъыжьк1э къиухащ.

Бзаджэм уемыуалӀэ, лӀыгъэм уримыбий!

1940 гъэм Зырамыку актеру мазитху нэхъ мылажьэу Дзэ плъыжьым къулыкъу щищ1эну яшэ.

Десант бригадэм хэту Борисполь къалэм къулыкъур щрихьэк1ыу 1941 гъэм Хэку зауэшхуэм щ1едзэ. А гъэ дыдэм Къардэнгъущ1ыр зыхэт дзэр фашистхэм къаухъуреихь, Зырамыку у1эгъэ хьэлъэ мэхъури гъэрып1эм йохуэ.

1944 гъэм Зырамыку нэмыцэ1уэм къок1уэсык1ыжри ди дзэм къыхохьэж.

Зырамыку Хэку зауэшхуэм и орден къратащ.

Адыгэ Iуэрыlуатэм и тхьэмадэ!

1949 гъэм Къардэнгъущ1ыр Шортэным хешэ 1уэры1уатэ зэхуэхьэсыным. Абы иужьк1э Зырамыку хэмыту экспедицэ куэд иригъэжьакъым ди щ1эныгъэхутэ институтым.

1941 гъэм иужьк1э КъБНИИ-м адыгэбзэк1э къыдигъэк1а 1уэры1уатэ тхылъхэр Шортэнымрэ Къардэнгъущ1ымрэ здащ1а лэжьыгъэщ.

Адыгэ Iуэрыlуатэм и тхьэмадэ!

1950 гъэм къыдэк1а «Нартхэр» тхылъым и макетыр зэхалъхьэ.

Кхъуэ1уфэ Хьэжбат, Бищ1о Аслъэн, Албэч 1эуес, Къардэнгъущ1 Зырамыку сымэ.

Дыщэр дыщэпс хуэныкъуэкъым!

1981 гъэм къыдэк1ащ профессор Гиппиус и редакцэм щ1эту антологием и томипл1. абы хыхьэу уэрэд макъамэхэу 414 –м щыщу Къардэнгъущ1ым жи1эу ятхыжа уэрэдыр 45 мэхъу. Езым къилъыхъуэжурэ магнитофонк1э итхыжауэ 118 мэхъу. Нэгъуэщ1у жып1эмэ тхылъипл1ым я 1ыхьэ бгъуанэр Зырамыку жи1а уэрэдхэрщ, я 1ыхьэ щанэмрэ ныкъуэмрэ къилъыхъужа уэрэдрэ макъамэрэщ.

ЛIым и гуащIэр и пщIэщ!

Адыгэ уэрэдыжьыр къи1этыжу радиом, телевиденэм, концерхэм щ1эзыхьар Къардэнгъущ1 Зырамыкущ. Ар Зырамыку и 1уащхьэмахуэхэм язщ.

Бзэм теухуауэ научнэ сессием хэтахэр.

Научнэ къэхутак1уэ институтым Темыркъан Юрэ къэрагъэблэгъауэ.

Дызэрыгушхуэ нэхъыжьыфI!

Жы1эн хуейщ Зырамыку и къэхутэныгъэм пщ1э ин зэригъуэтар. Ар – КъБР-м и ц1ыхубэ артистщ, КъБР-м, АР-м гъуазджэмк1э, щэнхабзэмк1э щ1ыхи зи1э я лэжьак1уэщ, КъБР-м и Совет нэхъыщхьэм и Президиумым и Щ1ыхь тхылъыр т1эунейрэ къыхуагъэфэщащ. Аркъудейкъым – Зырамыку Къардун Изэт и саугъэтым и лауреатщ.

КъардэнгъущІхэ я лъэпкъ жыг!

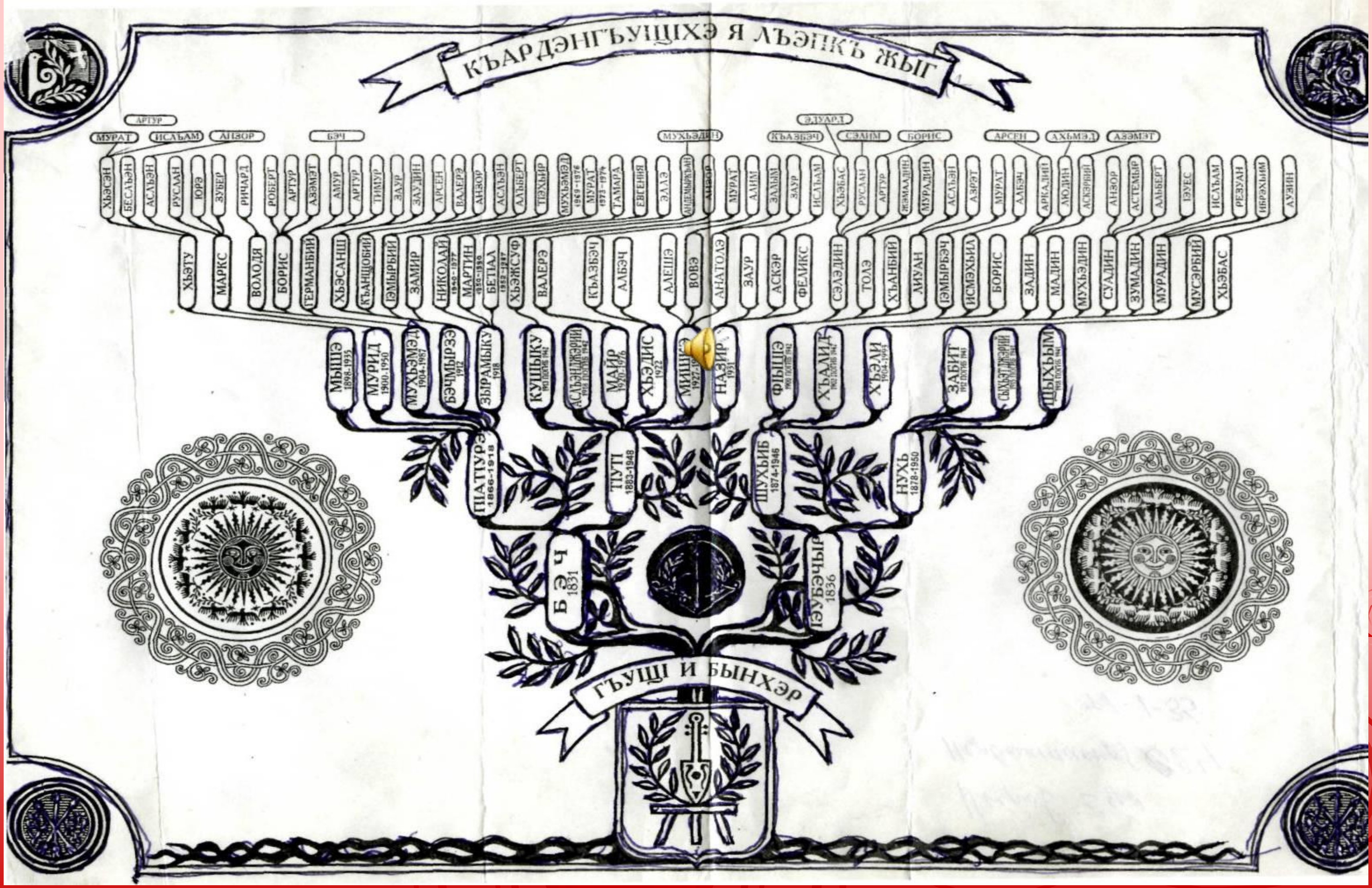

Iумахуэ!!!

Уи макъ дахэм дэнк1и
къыщилъэтыхьу,
Уи щ1ыхь иным дэни
щытепсэлъыхьу,
Тепсэлъыхь пэтми, яхуэмыухыу,
Къыптетхыхь пэтми, нахуэмытхысу,
Лъэпкъ псо къызэрыпхьэхуфар
нэрылъагъурэ,
Нэрылъагъум и щэхур
къахуэмыхутэу, Къахуэмыт1эщ1у,
Уэ, а псом зыри хыумыщ1ык1 хуэдэ,
Хэбгъахъуэрэ гухэхъуэгъуэр уи1э
зэпыту - Илъэсищэм ущхьэдэхыну
ДО-ХЪУА-ХЪУЭ!!!